

СИЛАБУС
з дисципліни «Соціологія»
на отримання ступеню вищої освіти «бакалавр» за спеціальністю
281 «Публічне управління та адміністрування»
Харківський національний технічний університет
сільського господарства імені Петра Василенка

1) Скубій Ірина Володимирівна, к.іст.н., доцент кафедри ЮНЕСКО «Філософія людського спілкування» та соціально-гуманітарних дисциплін

<http://new.khntusg.com.ua/staff/skubij-irina-volodimirivna>

Сафронська Ірина Михайлівна к.е.н., доцент, доцент кафедри ЮНЕСКО «Філософія людського спілкування» та соціально-гуманітарних дисциплін.

<http://new.khntusg.com.ua/staff/safrońska-irina-mihajlivna>

2) Пререквізити (базові знання необхідні для успішного опанування компетентностями). Базові знання з дисциплін: "Економічна теорія", "Історія України".

Постреквізити. Продовжують вивчення даного предмету наступні дисципліни: "Соціальна політика та соціальна робота", "Менеджмент", "Управління персоналом".

3) Коротка анотація дисципліни (загальна характеристика, особливості, переваги).

Навчальна дисципліна «Соціологія» **буде корисна** майбутнім висококваліфікованим фахівцям для набуття знань і навичок розуміння оточуючих їх соціальних явищ та процесів, які відбуваються в даний момент в Україні, дослідження гострих суспільних питань соціальної нерівності, бідності та багатства, міжнаціональних, економічних та політичних конфліктів, процесів, які відбуваються у всіх інститутах українського суспільства, формування активної життєвої та громадянської позиції студентства, їх ціннісної орієнтації, в тому числі й професійної.

Дисципліну «Соціологія» присвячено ознайомленню з об'єктом, предметом, структурою, категоріальним апаратом соціологічної науки, історичним розвитком соціологічної думки в Західній Європі і на Україні, з питаннями методології, методики та технології конкретних соціологічних досліджень, а також зі специфікою застосування результатів соціологічних досліджень та соціальних технологій у практичній діяльності.

Вивчення даної дисципліни дає можливість студенту:

знати: поняття суспільства як соціальної реальності та цілісної системи; головні етапи культурно-історичного розвитку суспільства, механізми та форми соціальних змін; поняття особистості як суб'єкта соціальної дії та соціальних взаємодій; культурно-історичні типи соціальної нерівності та стратифікації; мати уявлення про горизонтальну і вертикальну соціальну мобільність; загальні проблеми стратифікації українського суспільства, причини нерівності, взаємини соціальних груп, спільнот; основні етапи проведення та методи соціологічного дослідження.

вміти: об'єктивно, на наукових засадах, визначати місце та роль соціології в системі соціогуманітарних наук; визначати своє місце в соціальній структурі суспільства, а також соціальні ролі, які виконує людина в житті; використовувати отримані теоретичні знання для оцінки конкретних ситуацій, що виникають у повсякденному житті; передбачати можливі наслідки різноманітних життєвих ситуацій; формувати у себе соціологічну культуру.

4) Мета та основні задачі дисципліни.

Метою вивчення дисципліни є формування у студентів стійкого уявлення про основи фахових знань про категорії, функції та напрями теоретичної соціології, про суспільство як соціальну систему, соціальні зв'язки і відносини, соціальні інститути та групи, способи їх організації, закономірності функціонування та розвитку, наукового соціологічного мислення, здатності до розуміння і інтерпретації суспільних процесів і явищ.

Для досягнення мети поставлені такі основні **завдання:**

- аналіз суспільства як цілісної системи та її складових елементів;
- вивчення предмету, структури, функцій, принципів, методів, основних категорій та законів соціології як науки;
- ознайомлення з особливостями становлення соціології як самостійної науки;
- вивчення структури та змісту спеціальних соціологічних теорій;
- вивчення теоретичних основ проведення прикладних соціологічних досліджень, а також основних методів збору, обробки, аналізу результатів соціологічних досліджень;

–аналіз шляхів реалізації результатів соціологічних досліджень і соціальних технологій у суспільній практиці.

Компетентність, що забезпечує. Вивчення дисципліни забезпечує формування у фахівців здатності: використовувати базові знання з історичних, культурних, політичних, соціальних, економічних засад розвитку суспільства: уміти налагодити ефективну комунікацію між суспільством та органами державної влади і місцевого самоврядування, здатність до соціальної взаємодії, до співробітництва й розв'язання конфліктів

5) Організація навчання.

Система оцінювання

Професійні компетенції	Методи та форми навчання		Оцінка рівня сформованості компетентностей	
			Форма контролю	Бал
Використовувати базові знання з історичних, культурних, політичних, соціальних, економічних засад розвитку суспільства	Лекція	Предмет та завдання соціології	Робота на лекції	1
	Самостійна робота студентів	Соціологія як наука про системне розуміння суспільства, соціальні спільноти та соціальні відношення	Презентація результатів	2
	Семінарське заняття	Соціологія як наука, її предмет та роль у суспільстві	Семінар-дискусія	1
	Лекція	Основні етапи розвитку соціології	Робота на лекції	1
	Самостійна робота студентів	Закони і категорії соціології	Презентація результатів	2
	Семінарське заняття	Історія розвитку соціології в країнах Західної Європи, США	Семінар-дискусія	1
	Лекція	Соціальна думка України	Робота на лекції	1
	Самостійна робота студентів	Українська соціологія	Презентація результатів	2
	Семінарське заняття	Історія розвитку соціології в Україні	Семінар-дискусія, поточна контрольна робота	1
	Лекція	Організація соціологічного дослідження	Робота на лекції	1
	Самостійна робота студентів	Методи і проблеми збору соціологічної інформації	Презентація результатів	2
	Семінарське заняття	Організація і програма соціологічного дослідження	Семінар-дискусія	1
	Лекція	Особистість і суспільне життя	Робота на лекції	1
	Самостійна робота студентів	«Соціалізація» особистості	Презентація результатів	2
	Семінарське заняття	Теорії особистості. Сучасні соціологічні концепції.	Семінар-дискусія	1
	Лекція	Суспільство як соціальна система що розвивається	Робота на лекції	1
	Самостійна робота студентів	Сфери суспільства. Сутність глобалізму і процесів глобалізації	Презентація результатів	2
Семінарське заняття	Суспільство як соціальна система	Семінар-дискусія	1	
Уміти налагодити ефективну комунікацію між суспільством та органами державної влади і місцевого самоврядування	Лекція	Соціальна стратифікація	Робота на лекції	1
	Самостійна робота студентів	Ксенофобія	Презентація результатів	2
	Семінарське заняття	Соціальна структура. Бідність і нерівність	Семінар-дискусія, поточна контрольна робота	1
	Лекція	Соціальні організації, інститути та групи	Робота на лекції	1
	Самостійна робота студентів	Соціальна організація: поняття та сутність	Презентація результатів	2
	Семінарське	Інституційні основи соціального	Семінар-дискусія	1

<i>Професійні компетенції</i>	<i>Методи та форми навчання</i>		<i>Оцінка рівня сформованості компетентностей</i>	
			<i>Форма контролю</i>	<i>Бал</i>
	заняття	життя		
	Лекція	Соціальні процеси, зміни та рухи	Робота на лекції	1
	Самостійна робота студентів	Соціальна мобільність	Презентація результатів	2
Уміти налагодити ефективну комунікацію між суспільством та органами державної влади і місцевого самоврядування.	Семінарське заняття	Соціальна зміна: сутність та різновиди	Семінар-дискусія	1
	Лекція	Соціологія сім'ї	Робота на лекції	1
	Самостійна робота студентів	Соціологія релігії	Презентація результатів	2
	Семінарське заняття	Формування цінностей у сім'ї	Семінар-дискусія, поточна контрольна робота	1
	Лекція	Соціологія виховання та освіти	Робота на лекції	1
	Самостійна робота студентів	Культура та ментальність	Презентація результатів	2
	Семінарське заняття	Соціальні проблеми освіти на сучасному етапі	Семінар-дискусія	1
	Лекція	Соціологія праці	Робота на лекції	1
	Самостійна робота студентів	Трудовий колектив. Ставлення людини до праці	Презентація результатів	2
	Семінарське заняття	Соціологія праці, економічного життя та соціологія села	Семінар-дискусія	1
	Лекція	Соціологія комунікації	Робота на лекції	1
	Самостійна робота студентів	Інформаційний спосіб життя людини в XXI столітті	Презентація результатів	2
	Семінарське заняття	Соціальні мережі	Семінар-дискусія	1
	Лекція	Конфлікт та девіантна поведінка	Робота на лекції	1
	Самостійна робота студентів	Соціологічний аналіз девіації	Презентація результатів	2
	Семінарське заняття	Стили поведінки в конфліктних ситуаціях. Конфлікт у групі	Семінар-дискусія, поточна контрольна робота	1
	Лекція	Соціологія управління	Робота на лекції	1
	Самостійна робота студентів	Технологічні засади соціології управління	Презентація результатів	2
Семінарське заняття	Соціальне прогнозування та проектування	Семінар-дискусія	1	
Загальна кількість годин		120	Кількість балів	60
з них: аудиторні		60		
самостійні		60		
Вид контролю			екзамен	40

Прийом і консультації по виконанню завдань щодо самостійної роботи студентів (СРС) проводяться викладачем згідно встановленого графіку.

Завдання СРС рахуються виконаними, якщо:

- виконані і здані в зазначені викладачем строки;
- повністю виконані (розкривають тему завдання);
- не мають логічних і розрахункових помилок;
- виконані студентом самостійно.

При умові невиконання одного із зазначених умов, кількість балів знижується на 1 бал. При умові невиконання і відсутності завдання оцінюється 0 балами. Студент зобов'язаний виконати всі завдання.

Модулі проводяться викладачем у вигляді тестування або співбесіди.

Підсумкова оцінка з навчальної дисципліни визначається відповідно до Положення «Про порядок оцінювання результатів навчання студентів за накопичувальною бально-рейтинговою системою».

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90-100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

б) Політика курсу.

Студент зобов'язаний щодня відвідувати заняття всіх видів відповідно до встановленого розкладу, не запізнюватися, мати відповідний зовнішній вигляд. У разі відсутності через хворобу надати відповідну довідку. Пропущені заняття відпрацьовувати в визначений викладачем час.

Студент повинен старанно виконувати завдання, брати активну участь в навчальному процесі.

7) Література.

Базова

- Дворецька Г.В. Соціологія: Навч. посіб.– К.: КНЕУ, 2002. – 472 с.
- Кулгаєва М.Д., Навроцький О.І., Шеремет І.І. Європейська теоретична соціологія ХХ-ХХІ століття: навч. посібник для студ. ВНЗ. – Х., 2008.– 328 с.
- Перегида Є.В. Соціологія: навчальний посібник / Є.В. Перегида та ін. –П26 К.: КНУБА, 2012. – 140 с.
- Рущенко І. П. Загальна соціологія : підручник / І. П. Рущенко. – Х. : Вид-во Нац. ун-ту внутр. справ, 2004.
- Соціологія: Навч.посіб./За ред. С.О.Макеєва.-К.: Т-во «Знання», КОО, 2008. -566с

Допоміжна

- Коваліско Н. В. Основи соціальної стратифікації : навч. посібник. / Н. В Коваліско. – Л. : Магнолія 2006, 2011. // <http://www.sociology-lnu.org.ua/resursy/Kovalisko.%20Osnovy%20socialnoji%20stratificaciji.pdf>
- Кравченко А.И. Социология. Учебник для вузов. – М., 2003.// http://www.gumer.info/bibliotek_Buks/Sociolog/kravch/
- Практикум з соціології для студентів усіх спеціальностей денної форми навчання / М. В. Бірюкова, В.О. Болотова, В.В. Бурега та ін.; під заг. ред. проф. Буреги В.В. – Х. : НТУ «ХП», 2015.// <http://web.kpi.kharkov.ua/sp/wp-content/uploads/sites/95/2015/11/Praktikum-2015.pdf>
- Сірий Є. В. Соціологія: загальна теорія, історія розвитку, спеціальні та галузеві теорії : навч. посіб. / Є. В. Сірий. – К. : Атіка, 2010.// <http://westudents.com.ua/knigi/571-sotsologiya-sriy-v.html>
- Соціологія : навч. посібник для студ. вищ. навч. закладів – 2-ге вид., доопр., доп / за заг. ред. В.І.Докаша. – Чернівці : Чернівецький нац. ун-т, 2012. – 448 с.// <http://www.sociology.chnu.edu.ua/res/sociology/Soc.%20kafedr.%20posibnyk.pdf>
- Соціологія : підручник для студ. вищ. навч. закладів / за ред. В. Г. Городяненка. – К. : Вид. центр «Академія», 2010.
- Танчин І. З. Соціологія : навч. посіб. / І. З. Танчин. – 3-тє вид., перероб. – К. : Знання, 2008. – 351 с. // <http://westudents.com.ua/knigi/572-sotsologiya-tanchin-I3.html>
- Фірсова Л. В. Соціологія села / Л. В. Фірсова, Черних І. П., Подольська Є. А. [та ін.]. – Харків, 2005, – 546 с.

Інформаційні ресурси

Бібліотека ім. В.І. Вернадського. URL: <http://www.nbuiv.gov.ua/>
Бібліотека ім. В.Г. Короленко. URL: <http://korolenko.kharkov.com/>
Бібліотека ХНТУСГ. URL: <https://library.khntusg.com.ua/>
Електронна бібліотека. URL: <http://lib.meta.ua/>
Студентська електронна бібліотека URL: <http://www.lib.ua-ru.net/>
Нормативно-правова база України URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/>